

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasiło avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 47.

V Ljubljani, 22. listopada 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Zastopniki avstrijskega učiteljstva v avdienci pri finančnem in naučnem ministru.

Finančni minister dr. vitez pl. Korytovski in naučni minister dr. Marchet sta sprejela dne 19. t. m. zastopnike avstrijskega učiteljstva v avdienci. Nemško avstr. učiteljsko zvezo je zastopal predsednik Fr. Kessler in Gottfried Herbe, češko učiteljsko zvezo državni poslanec učitelj Lisy, slovensko in hrvatsko učiteljstvo v Istriji in Dalmaciji in po naročilu italijansko učiteljstvo L. Jelenc, poljsko učiteljsko zvezo Stanislav Novak in rutensko učiteljstvo Ciril Malicki.

Deputacijo je vodil in predstavil obema ministroma predsednik Nemške avstrijske učiteljske zveze, g. Fr. Kessler. V svojem nagovoru je kazal na žalostne, gmotne razmere ljudskega učiteljstva po vseh avstrijskih kronovinah ter poudarjal, da je izdatna pomoč nujno potrebna.

Zahtevo, da naj se uvrsti učiteljstvo v štiri najnižje plačilne razrede c. kr. državnih uradnikov, je utemeljeval gospod govornik s tem, da je kazal na silno draginjo, ki vlada povsod, ter poudarjal, da je učiteljstvo odvisno od dobre volje nestalnih političnih strank. Da se zabrani vsako zavlačevanje regulacije učiteljskih plač, zahteva učiteljstvo, da se izpopolni v tem smislu § 55. državnega šolskega zakona.

Prosimo visoko vlado, da blagovoli blagohotno uvaževati in podpirati to našo zahtevo. Učiteljstvo pričakuje, da bo dala visoka vlada v saniranje deželnih financ izdatne vsote za regulacijo učiteljskih plač.

Finančni minister dr. vitez Korytovski je odgovoril: „Es sei zu erwarten, daß die Länder bei der Sanierung ihrer Finanzen die Wünsche der Lehrerschaft berücksichtigen werden, doch müsse er betonen, daß diesbezüglich die Autonomie der Länder nicht tangiert werden dürfe. Unterrichtsminister Dr. Marchet hob hervor, daß das Verlangen der Lehrerschaft, daß die Staatszuschüsse zu dem Haushalte der Länder für die Lehrerschaft verwendet werden sollen, von der Regierung den Landesverwaltungen nicht als Befehl, sondern nur als Wunsch übermittelt werden können.“

Auch teilte der Minister mit, daß der Ministerpräsident zu seinem Bedauern die Deputation nicht empfangen könne, da er plötzlich zum Kaiser nach Schönbrunn berufen worden sei.“

Na to pripomni gosp. Kessler, da učiteljstvo zahteva zakoniti dodatek § 55., drugo je izražena želja.

Deputacija je izročila finančnemu in naučnemu ministru sledečo resolucijo — za ministrskega predsednika jo je sprejel naučni minister:

Euere Exzellenz!

Das Reichsvolksschulgesetz vom 14. Mai 1869 bestimmt im § 55, daß die Regelung des gesetzlichen Dienststeinkommens der Lehrpersonen und die Art des Bezuges durch die Landesgesetzgebung zu erfolgen habe und stellt hiefür den Grundsatz auf, daß die Minimalbezüge, unter welche keine Schulgemeinde herabgehen darf, so bemessen sein sollen, daß Lehrer und Unterlehrer frei von hemmenden Nebengeschäften ihre ganze Kraft dem Berufe widmen und erstere auch eine Familie den örtlichen Verhältnissen gemäß erhalten können.

Diese Grundsätze, welche den Landtagen eine feste Norm für die Besoldung der Lehrpersonen geben sollten, haben denselben durch den Hinweis auf die örtlichen Verhältnisse die erwünschte Handhabe geboten, die gesetzliche Vorschrift nach eigenem Ermessen einer selbständigen Deutung zu unterziehen. Das Resultat der Erklärung des Begriffes „örtliche Verhältnisse“ durch die Länder mußte naturgemäß ein verschiedenes sein und liegt klar zu tage in den Ziffern, welche dieselben für die Besoldung der Lehrpersonen als Minimalbezüge aufzeigen. Dieselben schwanken zwischen 700 K in Galizien, 800 K in Tirol und 1400 K in Niederösterreich und Schlesien. Diese Ziffern sprechen aber noch eine andere als die Sprache des Elendes in der Lehrerschaft. Die statistischen Ausweise über die Schulverhältnisse in den Kronländern beweisen, daß die Länder, welche sich an die untere Grenze der Besoldungsverhältnisse halten, auch die tiefste Stufe im Schulwesen und damit im Bildungserfolge einnehmen. Der Aufwand für Schule und Lehrerschaft bedingt also ihren Erfolg.

Mit diesem Zustande kann das Reich, das durch das Reichsvolksschulgesetz eine allgemeine Bildung vorschreibt, nicht einverstanden sein; es kann und darf auch damit nicht einverstanden sein, daß ein ganzer, anerkannt pflichteifrig und erfolgreich wirkender Stand, durch die verschiedene Auslegung einer unklaren gesetzlichen Bestimmung, für gleiche Arbeitsleistung und gleiche Lebensbedingungen eine verschiedene Entlohnung erhält, wie es beim Lehrstande der Fall ist.

Die besonders in der letzten Zeit aufgetretene und sich in den Bedürfnisartikeln noch immer nach aufwärts bewegende Teuerung macht die versuchte Fürsorge einzelner Länder zu nichte. Dem ganzen Lehrstande droht nicht nur der materielle,

sondern auch mit diesem, als eine Folge desselben, der moralische Ruin. Was bedeutet aber eine durch Nahrungsorgen und den Kampf ums Dasein körperlich und geistig reduzierte Lehrerschaft für den Staat und seine Wehrkraft?

Bei der finanziellen Ohnmacht der Länder ist es die Pflicht des Reiches, sich um die Lehrerschaft anzunehmen und dieselbe aus ihrer gegenwärtigen Notlage, die eine Notstandsangelegenheit des ganzen Standes bedeutet, zu geordneten Verhältnissen zu führen. Die unklare und vieldeutige Bestimmung der örtlichen Verhältnisse, aus welcher die Willkür der Länder entsprang, soll einer sicheren und festen Grundlage weichen, unter welche kein Land herabgehen darf. Diesem Verlangen der österreichischen Lehrerschaft, welches dieselbe in der Vertreterversammlung aller Lehrervereine und Nationen Österreichs am 2. November 1907 ausgesprochen hat, kann durch einen, der § 55 des R. V. G. erläuternden Zusatz entsprochen werden wie folgt: Als Minimalbezüge haben jene Bezüge zu gelten, die den k. k. Staatsbeamten der XI., X., IX. und VIII. Rangklasse nach den jeweilig geltenden gesetzlichen Bestimmungen, u. zw. in Bezug auf Diensteseinkommen und Pensionsverhältnisse zukommen.

Diese Erläuterung des § 55 des R. V. G., welche keine Gesetzänderung bedeutet, wird dem hohen Abgeordnetenhaus zur Antragstellung und Beschlußfassung unterbreitet werden und haben sich eine Reihe von Abgeordneten in Vertretung ihrer Parteien, auf der vorerwähnten Vertreterversammlung verbindlich gemacht das als recht und billig anerkannte Begehren der österreichischen Lehrerschaft zu unterstützen.

In Ansehung dieser Gründe bittet die österreichische Lehrerschaft eine hohe k. k. Regierung um Ihre Hilfe und Unterstützung zur endlichen und endgültigen Regelung ihrer tristen Verhältnisse. Die österreichische Lehrerschaft setzt ihre ganze Hoffnung auf die Beihilfe des Staates an die Länder zur Regelung ihrer finanziellen Verhältnisse und bittet, die hohe Regierung wolle dieselbe nur unter der Bedingung gewähren, daß diese unter Hinweis auf den erläuterten § 55 des R. V. G.

ihren Verpflichtungen gegenüber Schule und Lehrerschaft im vollen Umfange nachkommen.

Für die österreichische Lehrerschaft:

Für den „Deutsch-österreichischen Lehrerbund“:

Fr. Kessler, Gottfried Herbe.

Für den slovenischen Lehrerverband: „Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ und für die kroatische und italienische Lehrerschaft:

L. Jelenc.

Für den galizischen Lehrerbund in Krakau:

Stanislav Novak.

Für den ruthenischen Lehrerhilfsverein in Lemberg:

Cyryl Malicki.

Für den tschechischen Lehrerverband:

J. Lisý.

Ob tej priliki izroči deputacija naučnemu ministru tudi spomenico za odpravo tajne kvalifikacije.

Naša šolska vprašanja.

△ Vse slovensko časopisje, ki ne trobi v rog takozvane „Slovenske Ljudske Stranke“, se je bavilo več ali manj z delitvijo I. državne gimnazije, ki so jo razcepili v dve samostojni gimnaziji, v slovensko in v nemško. Enoglasna sodba vseh teh časniških glasov je, da so storili državni poslanci, ki se rekrutirajo iz Kranjske in ki nastopajo v „Slovenskem klubu“ najhujše narodno izdajstvo. — Ravno tako jih je obsodila vsa poštena slovenska javnost. Pečata izdajic jim ne zbrise niti tok časa, ta najboljši zdravnik človeštva. In zgodovinar, ki bo pisal v poznejših letih zgodovino slovenskega kulturnega življenja, bo pač moral zapisati ta čin grdega narodnega izdajalstva z debelimi črkami.

No, klerikalni slovenski poslanci, vsaj oni, ki imajo še trohico narodnega ponosa v sebi, a morajo zaradi bojazni za svoj mandat pobirati stopinje za svojim načelnikom, so pričeli

Med Čehi.

Napisal H. Čok — Trst.

Učitelj-vojak mora skoro vsako leto v počitnicah na vojaške vaje. To so počitnice! Koliko bolj koristno bi se dali uporabiti ti zlati dnevi! Koliko je krajev in ljudstev, ki jih mlad učitelj ne pozna; morda je domača dežela, država pa gotovo, ki jo pozna le iz zemljepisne knjige in zemljevida. Ali bi se za spoznavanje domačije in tujine ne uporabljale lahko počitnice? In zato bi morale skrbeti naše oblasti, ki skrbje sedaj, da nas vsake počitnice dresirajo kaki zdresirani korporali. Ali naj si med šolskim letom ogledamo kak tuj kraj? E, zato skrbje že naše oblasti! Dopusti so v našem stanu bele vrane. Morda pa lahko gremo v četrtek kam, daleč ni mogoče v enem dnevu, no, sicer pa moramo ta dan dati lekcije, da si zaslužimo vsaj toliko čez plače (v Evropi l. 1907), da si lahko kupimo kake hlače ali kako knjigo. In vendar imamo počitnice, ko je vse polno kurzov, ki bi jih vsaj večina izmed nas rada obiskovala; koliko bi se naučili mladi možje, da jim ni treba ravno v tem času med vojake. No k vojakom moramo, sicer je to zlo, a ravno ker moramo, glejmo, da to zlo kolikor mogoče ublažimo!

Tako sem mislil, ko sem pisal na vojaško oblast prošnjo, češ, da bi mi „ista slavna“ dovolila pretečene počitnice služiti vojakom v Pragi. No, ravno ista slavna je že vnaprej poskrbela,

da je po nekem paragrafu onemogočeno tujcu, večkrat ukazelnemu rezervistu, služiti vojakom v velikih mestih: na Dunaju, v Pragi, Brnu, Levovu, Krakovu, Trstu in še nekaterih. Poptipljimo nižje, sem si mislil in prosil in dobil dovoljenje, da smem nositi tornistro v Plznju in njega okolici, to zadnje pa samo, če se to zljubi gospodom oficirjem.

V Plzenj sem se vozil skozi zlato Prago. To je bilo vprvič, da sem bil tam. Koliko nas pa je slovenskih učiteljev, da bi že bili tam? Ko bi ne bilo letos vsesokolskega izleta v Prago, bi mi najbrž ne preostalo prstov na rokah, ko bi seštel tovariše, ki so že bili v Pragi.* In vendar bi morala biti Praga Meka slovenskega inteligenta-učitelja. Že kot mesto je Praga nekaj izrednega, Goethe pravi o nji: „Prag ist die kostbarste Perle im Diadem der Städte. Alexander von Humboldt pa: „In der Reihe der schönsten Städte Mitteleuropas nimmt Prag die erste Stelle ein.“ Kdo naj še kaj reče, ko sta govorila Goethe in Humboldt!

Slovenskemu učitelju nudi Praga za vse počitnice opazovanja, učenja pa za vse življenje. Nebroj velikanskih, krasnih palač, v katerih so občne in meščanske, srednje in visoke šole; akademije in vsakovrstne druge šole, šolski muzej, drugi muzeji, gledališča in razstave, so ravno zaradi teh zavodov največji

* No, nekoliko več jih je že bilo. Letos v počitnicah pa jih bo še več!
Uredn.

spoznavati, da je njih načelnik zašel predaleč s svojo koristolovsko politiko. In posledica tega spoznavanja je vest, ki jo je pred nekaj dnevi razširil „Slovenec“, glasilo „Slovenskega kluba“, da je „Slovenski klub“ storil važne korake zaradi goriške nemške realke, goriške laške trgovske šole in zaradi premestitve slovenskega učiteljišča iz Kopra v Gorico.

Ta sklep je zopet pesek v oči oni masi, ki smatra vse za sveto, kar objavi „Slovenec“, ta sklep je kratkomalo smešno slepilo.

Da ostane na c. kr. nemški realki v Gorici vse pri starem, za to garantujeta poslanca Faidutti in njegov oproda Gregorčič. Zavod jadra pod klerikalno-nemško zastavo, in to je dovoljno jamstvo, da dobe provzročitelji onih javnih šikan male nosove, a na šoli ostane stara taktika, ki bo pa delovala v tisti smeri kakor do sedaj, le tišje in zakotnejše.

Razljučene „vlastnovce“ bo vlada prav lahko potlačila zaradi laške trgovske šole. Na tej šoli se namreč slovenščina itak poučuje in to je dovolj. Vlada bo rekla, da se je morala ta trgovska šola zato v tem smislu urediti, da se namreč vse poučuje v laščini, ker tako zahteva vsakdanja izkušnja, to je: vsa trgovina, ki cvete v teh krajih, za katere je ravno namenjena laška trgovska šola, gravituje izključno na Laško. In kar je glavno, da mora biti ta zavod laški — je pa dejstvo, da je ta šola vendar koncesija Lahom za — premestitev „slovenskega“ učiteljišča iz Kopra v Gorico.

Premestitev slovenskega — ako ga smemo tako imenovati — učiteljišča iz Kopra v Gorico je že davno definitivno sklenjena zadeva. Vse vprašanje o tej zadevi bi bilo že s tem šolskim letom rešeno, ko bi ne bilo vmes vladne taktike. Lahom je bilo treba vsaj deloma zamašiti usta, in vlada jim je dala kar čez noč laško trgovsko šolo. In to se je storilo brez onega hrupnega ropotanja, kakršnega povzročajo naši ljubi poslanci iz „Slovenskega kluba“, ko jim je vlada šele „obljubila“, da bo po možnosti podpirala slovensko trgovsko šolo, za katero se boré slovenski trgovci že celo desetletje.

zaklad bratskega nam naroda češkega. Skoraj na vsaki šoli se bleste res krasne besede: „Škola za klad života“. Ne samo Praga, vsa mesta, kar sem jih videl, imajo lepe muzeje in gledališča — navadno se pa z njimi v velikosti in lepoti merijo šolska poslopja. V vaseh, v kakršnih pri nas v Istri in na Kranjskem ni niti šole, imajo Čehi palače, kjer se vzgajajo mladi Čehi v značajne Čehce — sokole. Te palače so v več krajih obenem šole in „Sokolovne“. Čez dan se uče in telovadijo otroci, zvečer njihove odrasle sestre, matere, bratje in očetje. No, nehote se tu spominjam članka v tržaškem „Emancipazione“, kjer se opisuje vas na Švicarskem, v kateri je šola večja in lepša kot cerkev. Člankar pravi, da je to najboljša orožje proti klerikalizmu, zakaj „Questa uccidera quella“. (Šola ubije cerkev in klerikalizem.) No, če je kje ta citat opravičen, je gotovo na Češkem! Da niso šole samo za parado, zadržuje, da stopiš na Češkem na deželi na cesto, v mestu na ulico. Vsak korak, vsak pogled na starca ali otroka ti kaže, da je obiskoval šolo. Da so Francozi najnaprednejši narod, slišimo vsak dan, da je pa na Francoskem krajev, ki so še za marsikaterim slovenskim krajem, tega si vsakdo vsak dan — čeprav je resnica — ne upa raznašati med svet. Če se na Francoskem v senci mnogih duševnih velikanov hladi precejšnje število analfabetov

Tako je faktično stališče našega šolstva, in tako zna „Slovenska Ljudska Stranka“ „reševati Proftove zahteve“. —

Pribiti hočemo pri tem razmotrivanju neko slučajnost. „Slovenski klub“ v državnem zboru, ki zna tako znamenito „reševati Proftove zadeve“ in ki namah posloveni kar štiri nemške gimnazije, je čisto prezrl neki za slovenski narod prevažni zavod — in ta zavod je nemška c. kr. pripravnica za učitelje in učiteljice v Ljubljani!

Spominjamo se še živo, kako je završalo po slovenskem časopisju tedaj, ko si je radi zdravih pedagoških načel, ki vladajo ravno na tem zavodu, pognal nadebuden mladenič smrtonosno kroglo v glavo.

No, in veliki trenutki so dobili — majhne ljudi. V času, ko bi nam vlada morala dati zaradi nagodbene položaja, vsaj kar posedujejo že davno Nemci v „enakopravni“ Avstriji — pridejo „veliki“ politiki in prodajo slovenske zahteve, slovenske težnje za skledo leče.

Sicer se poslanci „Slovenske Ljudske Stranke“ sedaj ponajajo, da so z lahkoto poslovenili kar štiri gimnazije. Seveda! Osrednja vlada je imela že na stotine in stotine peticij in zahtev v roki, da se mora dati slovenskemu narodu slovenskih srednjih šol. Poudarjati pa moramo, da bi slovenski narod bil dokaj hvaležen ravno tem poslancem, ko bi se spomnili pri onem „temeljitem“ reševanju nemške c. kr. pripravnice za slovenske učiteljice in slovenske učitelje ter kategorično zahtevali od vlade, da dá dvainpol milijonskemu slovenskemu narodu vsaj eno popolno slovensko učiteljišče.

In to zahtevo bi tem lažje stavila ona parlamentarna stranka, ki ima v svoji sredi poslanca učitelja, ki se menda še dobro spominja, kaka nezmisel in kako težavno je slovenskemu učitelju, delati dva izpita v tujem jeziku namesto v svoji materinščini!

Z ozirom na to slovenskemu narodu škodljivo postopanje večine slovenskih, oziroma kranjskih državnih poslancev se obračamo do kluba „Jugoslovanskih državnih poslancev“ z zahtevo, da stori vse potrebno, da dobi slovenski narod svoje slovensko učiteljišče v Ljubljano.

in ignorantov, bi se na Češkem lahko pogrešalo duševnih velikanov, zakaj ves narod je na visoki, jako visoki stopnji omike. Bival sem v vojašnici, mislim, da je to kraj, kjer se lahko spoznava narod; no, toliko sem ga spoznal, da sem bil presenečen. Ravno tako sem občeval in shajal, tudi jezikovno (slovensko), s „truhlašem“ (mizarjem), kakor z akademikom, filozofom ali juristom. Da imajo tudi Čehi mož, katerih imena bi delala čast tudi najslavnejšim narodom, naj pričajo imena: Hus, Havliček, Šafařík, Smetana, Dvořák, Vrhlický, Svat. Čeh, Masarik in še nebroj drugih. In kako naj bi ne bil ta narod tako visoko naobražen, ko ima take velike učitelje. Čehi pa imajo tudi drugih učiteljev, malih ljudskošolskih učiteljev, katerih imena se ne čitajo in se ne bodo čitala v literarnih zgodovinah ali v narodnih pesmih z bojišč. V malih vaseh, trgih mestecih in velikih mestih stoje ti možje vsak na svojem mestu, in delajo za narod, ki ga ljubijo. In kakšni so ti češki učitelji! Inteligentni, napredni in pridni. Češki učitelji niso streberji, a delajo, se uče, ker vedo, da samo naobraženeč lahko naobražuje.

Uspeh njihove pridnosti se sicer tudi na Češkem ne vidi morda še v bogve kako visokih plačah. Saj je Češko še vedno v Avstriji, kjer se vendar še vedno prav pridno skrbno skrbi

Seveda ni v tem vprašanju iskati podpore pri dr. Šusteršiču, saj mu ni do slovenskih srednjih šol, kar dokazuje sam s svojimi dejanji! Svoja sinova je vpisal v dunajsko, seveda popolnoma nemško gimnazijo, kjer se lahko docela od-tujita domovini. Tako zna slovenski oče, slovenski poslanec in voditelj S. L. S. skrbeti, da se okrepi, pomnoži in osveži slovenski narod v — njegovem potomstvu! Žalostno, ko bi ne bilo breznarodno in nemoralno!

Klerikalizem med goriškim učiteljstvom.

** Do l. 1869., ko je stopil v veljavo državni ljudskošolski zakon, ni bilo govora o neslogi med učiteljstvom in duhovščino. In zakaj ne? Pred l. 1869, so bili učitelji še cerkovniki in organisti, slepo vdani Rimu in njegovim služabnikom. Slušati so morali, niso smeli dvigniti glave pokonci, če so hoteli imeti najskromnejšo ekzistenco. A tudi tega leta niso še postali sami svoji, niso se hipoma otresli rimskega jarma, ker jim ni bil še jasen duh časa: hlapčevska ponižnost jim je bila že prešla v meso in kri. Precej časa je trajalo, preden so se naši predniki emancipirali od tujega vpliva in vstali na lastne noge. Pričeli so se zavedati važnosti svoje naloge, začeli širiti prosveto med ljudstvo in si na ta način pridobivali vedno večji vpliv. Ljudje so izpregledovali, in izginjal je nimbus katoliškega duhovnika: moral je deliti spoštovanje ljudi z učiteljem, svojim nekdanjim hlapcem. Radi verjamemo, da to hudo de duhovščini, ki je bila navajena suženjske vdanosti svojih cerkovnikov-učiteljev, inferijornih bitij, ki so pomagala večati rimski vpliv med našim ljudstvom. V sebi čutijo duhovniki še velike sile, ki bi jih radi uporabljali za vlado. A ljudstvo se ne da več slepo vladati, z večjo izobrazbo se dviga v narodovi duši spoznanje, da so tudi učitelji sposobni za njegove voditelje, da imajo ti resno voljo splošno blaginjo in duševni nivo. Duhovniki se krčevito branijo novih idej, modernega naziranja, čigar nosilci pripadajo učiteljskemu stanu. Zato iščejo učiteljev, ki bi upognili svoj tilnik pod njihovo peto, da bi potem rekli ljudstvu: „Glejte kakšno moč imamo! Zakaj spoštujete naše hlapce in nas gospodarjev pa ne? Kdo izmed vas je tako neumen, da se bo klanjal slugi, gospoda pa preziral!“ To je ideal sloge med

duhovniki in učitelji, kakor bi ga hoteli uresničiti propagatorji klerikalizma. In te težnje so privedle duhovščino do tega, da se je začela „zanimati“ za prosveto, za interese učiteljstva. Pod vplivom teh idej je nastala na Kranjskem „Slomškova zveza“ in v novejšem času tudi „Društvo krščansko mislečih učiteljev na Goriškem“.

To društvo se je ustanovilo 5. septembra t. l. v Gorici. Okolo 15. septembra so bila pravila že potrjena, a šele sedaj, 7. novembra, so imenovali odbor. Klavrno je bilo to njihovo zborovanje. Navzočih je bilo le okolo 20 oseb, med njimi menda 5 učiteljev in 4 učiteljice; drug kontingent je dala duhovščina in nekaj „prijateljev“ šole. Za predsednika je bil izvoljen Rustja iz Bat, to je tisti človek, katerega so zavedni učitelji izključili iz svojega društva, ne morda zaradi političkega mišljenja, ampak zaradi tega, ker je delal sramoto vsemu stanu. Odkar pa je prešel pod klerikalen plašč, je postal vzoren in ugleden učitelj, čast in ponos svojega stanu in vsega naroda. Dalje je prišel v odbor Likar iz Ozeljana, ki je še pred kratkim razlagal ljudstvu Darwinovo teorijo. No, spokoril se je in ni ga več madeža na njem. Ker ni bilo dovolj učiteljev, da bi se sestavil odbor, so pa izvolili dva duhovnika, Vugo in Abrama, najzagrizenejša sovražnika našega stanu in naših interesov, pripadnika tiste stranke, ki je z besedo za ljudsko prosveto, v dejanju pa proti nji.

Kakor kažejo vsa znamenja, utegne to društvo kmalu zaspiti spanje pravičnika, ker ne bo ljudi, ki bi ga hoteli vzdrževati, ne da bi imeli pri tem kakih koristi. Le na en način more dobiti še kakega novega člana. Pride mlad učitelj, t. j. izprašani učiteljski kandidat, v kako zakotno vas med same preproste ljudi. Želja po razgovoru s kakim inteligentnim človekom ga privede v farovž, kjer v svoji naivnosti in neizkušnosti vsrka vase nevede ideje, ki ga privedejo v družbo „krščansko mislečih“. Samo na ta način bi šlo, a mislimo, da tudi tako ne pojde. Mladina je naša po sreči, krvi in duhu, in kdor pade, pade v polsnu nejasnih pojmov, a se zopet dvigne iz blata in reši iz blodenj, ko mu pride spoznanje.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

za to, da ostane ljudstvo v temi. Vendar so tudi v gmotnem oziru naši češki tovariši mnogo na boljsem od nas; če so pa na boljsem, se imajo zahvaliti le svoji stanovski organizaciji, ki je naravna posledica njihove agilnosti, njihove pridnosti. Osemtisoč članov šteje „Zemský ústředny spolek jednot učiteljských v kral. Českém“, a skupno z njimi nastopa še šesttisoč moravskih učiteljev, združenih v „Ustředni spolek učiteljskeho jednot pro Moravu“.

Procvitajoče društveno glasilo „Česky Učitel“ in njegova (bolj strokovna) priloga „Česka škola“ se dobita skoro v vsakem javnem lokalnu, saj se na Češkem ne zanimajo za učiteljstvo in šolstvo samo učitelji, ampak ves napredni češki narod. Vsaka učiteljska želja, misel, težnja, ki se po teh dveh listih zanese med češko ljudstvo, si pridobiva v njem privržencev, ki ob priliki nastopajo z odločnostjo za šolo, znajoč, da se s tem potezajo za uresničenje težnj Čehom najkoristnejšega stanu. Čehi spoštujejo in ljubijo svoje učiteljstvo. Med Čehi se inteligenca ne izogiblje učiteljstva. In zakaj bi se ga? Češki učitelj, član Z. U. J., mora poznati če ne po drugem vsaj po „Průvodce organizovaného učitele“

popolnoma vse svoje dolžnosti in pravice; mora prve izpolnjevati in druge zahtevati. In to je, kar ga dela možnega in sposobnega za vsako še tako visoko družbo. Sad delavnosti češkega učiteljstva je tudi „Dedictvo Komenského“. Stotisoče strokovnih, mladinskih in drugih knjig je to društvo preskrbelo svojim udom učiteljem. Češko učiteljstvo bi bilo na višini modernega učiteljstva že z „Ded. Komenského“, „Pedagogickimi Rozhledy“. Slovenski inteligent, in to hočemo biti mi učitelji, se v kratkem priučiti toliko češčine, da lahko razume češke spise. Vsa češka literatura, osobito pa, kar je za nas važno, pedagoška literatura, bi nam lahko bila najdražji zaklad. Čemu prosimo pri Nemcih, Lahih, Francozih itd., ko nam lahko vse to dajo in radi dajo naši bratje! Ne morem si kaj, da ne bi tudi tu, na tem mestu priporočil „Pedagogickih Rozhledov“. Posezimo po njih, čitajmo jih in izkušajmo se držati na višini, ki jo od nas zahteva duh časa, duh dvajsetega stoletja, na višini, katero tako vzorno zavzemajo češki učitelji!

Vrstnikom svojim, mladim slovenskim učiteljem, ki morajo še kdaj k vojakom, priporočam, naj prosijo na Češko, ako bi prvič ne veljalo, naj prosijo vdrugeč, vtretjič žal jim ne bo. Vsi pogoji so ugodni, zdelo se vam bo, da ste bili doma, v rojstni

Duh časa.

VI.

Interesantno je opazovati klerikalizem, kako sistematiško in premišljeno z namenom obrekuje učiteljstvo, da s tem zastruplja javno mnenje, neži sovrašтво med ljudstvom do učiteljstva, koplje grob šoli in učiteljskemu stanu sploh, potem pa laže na katoliški podlagi na hinavski in podel način, da si učiteljstvo samo jemlje ugled pri ljudstvu, ker zavrača take podle laži ter razkrinkuje te psevdobožje namestnike kot nesramne obrekovalce in narodne vodnike. „Slovenec“ je posvetil v tak namen cel uvodni članek v št. 131 pod imenom „Navzdol. Socijalni boji na Francoskem. Vojaki. Učitelji.“ — Za nas je pomemben članek, ker govori, kako je neki učitelj na Francoskem zaukazal neki učenki moliti oče naš, radi česar jo je v šoli zasramoval. Članek konča: „Tako daleč bi tudi pri nas padli, ako bi pustali liberalnemu učiteljstvu rovati dalje in izprijeti mladino. Potem bi tudi pri nas kakor v Franciji stali pod devizo: „Navzdol“.

Ali ne pomeni to hujskati z namenom ljudstvo zoper šolo in učiteljstvo? Kaj bi rekla naša duhovščina, ako bi mi v takem slogu pisali proti njej? Ali bi ne metalo naše katoliško časopisje na nas ogenj in žveplo? In mi naj molčimo na take podlosti?

Daleč je Francija in mi ne poznamo natančno tamošnjih razmer. Sodeč pa po časopisju, je tam šolstvo in zlasti humana in tolerantna odgoja na višku. Iz Francije prihaja vedno nov duh časa, ki navadno prinaša lepe sadove. Poleg krojev modnih oblek nam daje ta narod tako imenovani „buon ton“ v vedenju in nastopu, sijajna literarna dela, zgled v socialnem delovanju, zgled v patrijotizmu, demokratizmu itd. — in naj bi ta tako zgleden narod dal svetu tak barbaričen zgled odgoje, češ, učiteljstvo je tako sirovo, da otroka v šoli zasramuje zaradi očenaša. Naj verjame to, kdor hoče, mi tega ne moremo verjeti. Kakor se je nedavno naš klerikalizem nesramno lagal, da hočemo vreči iz šol Boga in razpelo, tako se je gotovo to izmislilo in z namenom nalagalo v kakšnem Francoskem klerikalnem časopisu, kar so drugi posneli kot resnico, in med temi tudi naš „Slovenec“. Podobne politiške izmišljene reči beremo skoraj vsak dan po časopisih. Naš klerikalizem je to pobral kot med

vasi pri bratih; tudi stalo vas ne bo več kot v Ljubljani, Trstu, Celovcu ali Mariboru; pač pa boste tam nekaj pozabili: zabili boste ljubiti s a m o Slovence, vzljubivši ves veliki slovanski rod. Čehi vas nauče z besedo, poljubom in dejanskim zgledom ljubiti vse, kar je slovansko.

Skromne te vrstice sem spisal na izrečno željo svojih stovajsetih tovarišev in prijateljev učiteljev-vojakov, katerim sem ob odhodnici, ki so mi jo priredili, ko sem odhajal iz Plznja, obljubil, da se čez leto vrnem med nje — a ne sam.

Izvršujoč s tem svojo dolžnost, kličem prijateljem Chudačku, Roubalu in drugim: „Na shledanom za rok! — Na zdar českym učitelem!“

Dostavek uredništva: Prihodnje velike počitnice ustanovimo v Pragi slovansko avstrijsko učiteljsko zvezo, ki bo štela 25.000 članov. Takrat bo prilika, da pohiti slovansko učiteljstvo v Prago. Izmed Čehov stoje na čelu temu gibanju tovariši Schuster, Skála, Čerý in Smrtka. Pravila so že pri pristojnem ministrstvu na Dunaju. Pomislite: 25.000 naprednih učiteljev in učiteljic! To bo četa!

za svoje hudobne in sebične namene, da je s tem oblatil vse slovensko učiteljstvo kot brezverno, mladini in narodu nevarno. Ali ne pomeni to ugrabljati vsemu stanu dobro ime, čast in ugled? Mi imamo izvrstne nadzornike glede odgoje v šoli in med narodom — in ti so v prvi vrsti starši. Otroci povedo doma vsako malenkost, kar se dogaja v šoli in ti bi tudi gotovo povedali, če bi kak učitelj kaj rekel, kar bi bilo veri v nasprotju. Do danes nimamo niti enega dogodljaja med slovenskim učiteljstvom, da bi z namenom rval verski čut iz otroških src. Čemu naj bi to tudi delal? Pa vkljub temu naš klerikalizem ne miruje nas blatiti z brezverstvom. Zakaj tako? Samo zato, ker smo mu na poti, ker poznamo kot odgojevalci njegove hudobne namene in zlorabo vere, ker nikakor ne dopuščamo, da bi se naš narod zastrupljal s krivimi nazori o veri in politiki — zato nas bije, psuje, obrekuje, jemlje čast in poštenje pri ljudstvu, da bi se nas ogibalo ter se držalo njih. Klerikalizem dobro ve, da je brez zlorabe vere takoj ob tla, je takoj zlomljena njegova moč in s tem nadvlada nad ljudstvom ter — prazni žepi. Zato je ta banditska politika v polnem cvetu in delu, če je to prav, pri Bogu zaslužno delo ali ne, če je to narodu v prid ali ne, je njemu malo mar, da je le njemu prav, da je le on sit in ima polne žepe, če vse drugo vzame vrag, se on ne zmeni prav nič. Tako vpije, da delajo in vlečejo drugi navzdol, a v resnici dela in vleče on sam. Naša vera je lepa; raj bi bil že na svetu, ako bi se ravnalo in delalo po nji, a naš klerikalizem je prvi, ki jo z namenom pači. To ni katoliško, to je klerikalno krivoversko delo. Duh časa je te ljudi omamil, ker so izprevideli, da jim je le tako mogoče živeti komodno, zato so slepi in gluhi za vsako svarilo, vsak opomin. Na časti, poštenju in dobrem imenu ubijati bližnjega — je pri njem in v njegovih očeh zaslužno delo, nakar je še celo ponosen. Če se to strinja z božjimi zapovedi ali ne, to mu ni prav nič mar.

Tudi še drugo pregrešno in prav grdo navado smo opazili pri klerikalizmu, ki bije naukom vere naravnost v obraz. Škodoželjen je namreč ter se veseli vsake nesloge, nesreče in neuspehov pri nasprotniku. Lep Kristusov nauk: „Novo zapoved vam dam: ljubite se med seboj!“ je njemu popolnoma neznana reč. On je še vedno prepričanja kot judje o Kristusovem času, da mora le jud juda ljubiti, druge sme pa sovražiti. Lep Kristusov zgled o Samaritanu mu ni niti znan. On je prepričanja namreč, da sme le klerikalec klerikalca ljubiti, liberalce in socialne demokrate pa sme sovražiti, jim škodovati, jih obrekovati, na časti in poštenju ubiti ter smatrati te kot pse. Da bi on na lep katoliški način prestopke in pregreške z dostojno polemiko, na lep in ljubezniv način povedal, poučil in tako odgojevalno, verno in morališko vplival na nasprotnike, tega on noče delati, tega noče razumeti, o tem noče ničesar slišati, marveč njegova odgoja po časopisih je popolnoma krivoverska, polna strasti, laži, s hudobnim namenom, škodoželjna, zvijačna, hudobna, sovražna, zlobna — ob kratkem je ta odgoja b a r b a r s k a.

To smo opazovali vsak dan v času volitev v „Slovenec“ in „Domoljubu“. Blatenje nasprotnikov je bilo tako, da so bili vsi luciferji v peklu s tem lahko zadovoljni, ker so to pisali in urejevali pristni katoliki. Vrhunec zasramovanja, poniževanja in blatenja je pa dosegla Hribarjeva volitev v Ljubljani. Ker mora biti naša skrb, ozirati se le bolj na šolstvo in učiteljstvo, posneti hočemo en zgled iz „Slovenca“ št. 136.: Liberalni učitelji o učiteljicah. „Učit. Tov.“ od 14. junija se huduje nad učiteljicami, ki niso prišle na zborovanje učiteljskega društva za ljubljansko okolico, kjer se je Hribarju zažgalo mnogo kadila. — Po objavi našega članka, dostavlja: „Dotične učiteljice imajo brez dvoma svoje utemeljene razloge, zakaj se ogibljejo družbe ne-

otesanih političkih agitatorjev. Za izobraženo damo je res težko hoditi v družbo, ki stoji na višini „Naroda“ in „Tovariša“. Če pomislimo, da je bilo več omenjenih učiteljic nedavno še v „Narodu“ sirovo napadenih, vendar nihče od njih ne more zahtevati, da bi hodile v tako družbo, ki je po naobrazbi — vkljub nasprotnemu zatrdilu „Učiteljskega Tovariša“ — mnogo manj kakor one!

Takoj zraven tega se glasi odstavek: „Nesramnost liberalnih učiteljev proti katehetom“. — Ponatisnil je našo izjavo, da je ustanovljeno društvo katehetov ter upamo, da se bodo odslej kateheti bolj brigali za verouk kot za politiko, potem dostavlja: Liberalni učitelji, ki stojte na stališču svobodne šole, naj ne bodo v skrbeh za verouk! Društvo je ustanovljeno, in jeza liberalcev je dobro znamenje za njegovo bodočnost.“ — Iz prve izjave se natančno razvidi namen našega klerikalizma, razdvojiti namreč učiteljstvo, kar je že neštetokrat poizkušal, a vselej brezuspešno. Sedaj je poizkušal svojo srečo pri učiteljicah, nalagal se je, da so bile sirovo napadene v „Narodu“, ki je bil vedno zlasti proti damam jako galanten. Nalagal se je, da bi „Učit. Tov.“ kdaj trdil, da bi bile učiteljice po naobrazbi mnogo manj vredne od učiteljev, marveč je vedno zastopal enakopravnost: enaka izobrazba — enake pravice in plače so bile in bodo vedno geslo našega glasila.

Res je, da je nekaj učiteljic jako mlačnih glede naše stanovske organizacije, a častna večina jih je zavednih, kolegialnih, naprednih in tudi delavnih. Ako pa niso v politiki danes še tako prebujene kakor moški, pripisati imamo to ženski naravi in duhu časa, ker se pri nas sploh ženstvo malo peča s politiko največ zaradi tega, ker je njih ženski ponos užaljen zavoljo prikrasanih pravic. Kadar prinese demokratski duh časa tudi ženi v politiki enako pravico z možkim, stopile bodo zanesljivo tudi one na površje. Kar se pa tiče nasveta, da naj se učiteljice izogibljejo družbe neotesanih političkih agitatorjev, naj naš klerikalizem lepo molči! Mi vemo najbolje, kje so neotesani politički agitatorji, ki so z zlorabo vere, peklom in večnim pogubljenjem, lažjo, obrekovanjem, ubijanjem bližnjega na časti in poštenju, z nasilno agitacijo po hišah, s podkupovanjem, grožnjo, silo, zvižajo, hujskanjem itd. delovali med našim narodom — in to neotesano, nasilno, krivično in pregrešno delo je delo našega klerikalizma! Le tem zlorabam, pritisku in terorizmu v največji meri se ima zahvaliti za svojo zmago, na katero je toliko ponosen. Vemo dobro, da ne smemo o volitvah gledati vedno na povečalno niti na pomanjševalno steklo, več ali manj nerednosti se godi povsod in pri vsaki stranki, a neotesanosti klerikalnih agitatorjev in tudi govornikov na shodih so večinoma povsod presegale meje dostojnosti, pa tudi v veliki meri meje katoliške morale. Kako je pa to, da se klerikalizem tako strašno huduje nad „Učit. Tov.“, ki ga že toliko let kliče na bojno polje — na odgovor zaradi storjenih krivic in zlorabe vere, pa odgovora nikakor noče dati? Ali ne smrdi tem psevdokatolikom resnica, ki jo hočejo le z zasmehom, zaničevanjem, zavijanjem, zmerjanjem in metanjem peska v oči javnosti omiliti in delati se lepe? „Učit. Tov.“ je pripravljen kot pošteno glasilo poštenega učiteljstva vse preklicavati, ako je delal klerikalizmu krivico s svojo pisavo. (Dalje)

Javna kvalifikacija.

Dolgo vrsto let prosi učiteljstvo za javno kvalifikacijo, a vse zaman. Brez pravega vzroka se ta zahteva ne izpolni, četudi se je rodila le zaradi nujne potrebe. Kar se je od nasprotnikov javne kvalifikacije navedlo, so le piškavi izgovori. Dobro bi

bilo, ko bi našli nekatere slučaje, ki osvetlujejo to uradno tajnost in pokazali, koga ščiti ta tajnost in kaj se pod njenim plaščem dostikrat zgodi. Kdo razreduje? Nadzorniki in nadučitelji. Poštenega dela jih vendar ni treba biti sram ali strah. Če pa kdo nepošteno ravna pri kvalifikaciji, je tembolj potreba javnosti.

Kakor pri vsem, tako se tudi v tej reči drugim stanovom godi boljše. Ravno letos je c. kr. železniško ministrstvo to zadevo rešilo za uradnike in sluge. O tem poroča več „Deutsch-österreichische Lehrerzeitung“. Vsak uslužbenec državne železnice dobi od avgusta t. l. naprej ob gotovem roku, na zahtevo pa tudi ob izrednem roku izpričevalo o sledečih točkah:

K. k. Staatsbahndirektion . . .

K. k. österreichische Staatsbahnen, Dienststelle . . .

Die zum regelmäßigen Qualifikationstermine des Jahres . . . (außerordentlichen Termine am . . .) vorgenommenen Dienstbeschreibung des (Vor- und Zuname) . . . (Diensteigenschaft) Bahn . . . lautet betreffs

a) allgemeiner Befähigung zum Eisenbahndienste . . .

b) Fleiß . . .

c) dienstlichen Benehmens . . .

d) Gesamterfolges der Verwendung . . .

e) Würdigung zur Ernennung und Beförderung . . .

f) Eignung für höhere Dienstposten . . .

g) Anmerkung.

N, am

Für die Richtigstellung der Mitteilung:

Der Dienstvorstand:

(Name und Diensteigenschaft.)

Zdaj bo pa na železnicah menda vse narobe, ker imajo uslužbenci javno kvalifikacijo, in še na vedenje izven službe je ministrstvo pozabilo!

Zakaj tega ne privoščijo učiteljstvu, v resnici ne razumemo, najbrž — sami ne vedo. Mogoče pa zaradi tega, ker je to želja učiteljstva, samega, ker bi mu bila javna kvalifikacija v korist.

To je tudi zadeva, ki jo moramo izvojevati tako, da bo odgovarjala načelom pravičnosti, modernosti in demokraciji.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ljutomerski okraj je zborovalo dne 7. novembra v Ljutomeru.

Po običajnem predsednikovem pozdravu se prečita zapisnik zadnjega zborovanja in odobri.

Tov. Cvetko poda svoje temeljito poročilo v učiteljskem zborovanju na Dunaju, ki so ga navzoči poslušali z zanimanjem in z vso pozornostjo.

Nato nas popelje tov. Dostal v duhu med naše severne brate v slovanski Velegrad in Krakov. Predsednik se zahvali tovarišema za izborna predavanja in priporoča tov. Dostal, da objavi svoj potopis v „Učit. Tov.“

Zatem pride razgovor o „Zvezi štaj. učiteljev in učiteljic“. Na občno željo se odpošlje k seji upravnega odbora kot zapuščina tov. Tomažiča. Prečitajo se tudi „Zavezina“ pravila in podvržejo kritiki.

Predlog tov. Mavriča, da se založijo pravila našega učiteljskega društva v „Učiteljski tiskarni“, se sprejme.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo za koprski okraj zboruje 5. dne decembra t. l. ob 10. uri predpoldne na Kozini v prostorih g. Ivana Šiškoviča s sledečim dnevnim redom: 1.

* Potopis objavimo čimprej!

Uredn.

Čitanje zapisnikov o rednem obnem zboru 16. maja in o izrednem obnem zboru 20. junija t. l.; 2. Poročilo odbora; 3. Poročilo delegatov o „Zavezini“ skupščini v Radovljici; 4. Poročilo delegata o skupščini na Dunaju; 5. Prem-amba pravil; 6. Lepopis v ljudski šoli, referira tovariš Anton Maslo; 7. Razni predlogi.

Na mnogobrojno udeležbo vabi vse slovensko učiteljstvo v Istri odbor.

Politiški pregled.

* **Novi ministri.** Dr. Fran Fiedler, novi minister za trgovino, se je rodil leta 1858. blizu Prachatic na Češkem. Po dovršenih pravnih študijah na Češki univerzi v Pragi je postal uradnik v Češkem deželnem odboru. Obenem je bil profesor za narodno ekonomijo in trgovinsko statistiko na češki trgovski akademiji v Pragi. Leta 1899. je bil poklican na češko univerzo, kjer po smrti prof. Pražaka predava upravno vedo in avstrijsko upravno pravo. Leta 1901. je bil izvoljen kot kandidat mladočeške stranke v državni zbor, kjer zastopa sedaj praško predmestje Karlin. — Novi češki minister-rojak Karl Prášek je mlad parlamentarec. Porodil se je l. 1868. Obiskoval je ljudsko in meščansko šolo in se potem posvetil kmetijstvu. Služil je tri leta pri vojaki, kjer je postal desetnik. Prášek je torej več ali manj avtodidakt in je to prvi slučaj na Avstrijskem, da postane kmet — minister. Najprej je spadal k mladočeški stranki, a kmalu je prešel na razredno politiko agrarcev. Leta 1901. je prvič prišel v parlament kot član češke agrarne skupine. Po letošnjih volitvah je postal predsednik češkega agrarnega kluba. Prášek je tudi predsednik češkega oddelka deželnega poljedelskega sveta na Češkem. — Novi nemški minister-rojak Fran Peschka je kmetijskega pokolenja. Porodil se je l. 1861. pri Litomišlu na Češkem; absolviral je srednjo gospodarsko šolo in služil kot enoleten prostovoljec pri vojaki. L. 1891. je bil izvoljen v parlament, kjer je vstopil v nemško levico. V minoli parlamentarni dobi pa se ni pripojil k nobenemu nemškemu klubu, temveč je ustanovil posebno agrarno skupino. Po letošnjih volitvah je vstopil s svojimi somišljeniki v nemško nacionalno zvezo.

* **Tiskovni odsek** je imel 13. t. m. sejo; zahtevalo se je preklic prepovedi svobodne kolportaje. Vladni zastopnik je povedal, da vlada dovoli svobodno kolportajo, ako se tiskovne pravde odvzamejo porotam ter se izroče rednim sodnijam.

* **Ministrstvo dela** je najnovejša uredba, ki jo dobimo v Avstriji. Za delavskega ministra je določen Gessmann; v njegovo področje pridejo oddelki iz raznih drugih ministrstev, tako rudniško iz poljedelskega ministrstva, statistika dela, saline itd. Ministrstvo za javna dela imajo tudi v raznih drugih državah, tako v Belgiji, na Francoskem, v Italiji itd. Tako ministrstvo je le pozdravljati — čeprav ga bo vodil tak strankar kakor je Gessmann. Saj pride za njim drug mož.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta je nabral tovariš. Ignacij Križman pri svatbi g. Jos. Mozetiča z gospo Zofijo Kušlanovo v Dornbergu 8 K. Živili! Bog plati!

Deputacija predsednikov vseh avstrijskih učiteljskih zvez v svrhu izboljšanja učiteljskega gmotnega stanja na podstavi sklepov zadnjega vseavstrijskega učiteljskega shoda je bila dne 19. novembra v avdijenci pri gg. naučnem in finančnem ministru. Slovence je zastopal tov. L. Jelenc.

Roditeljske večere bo — kakor lansko leto — prirejal tudi letos učiteljski zbor l. mestne šole v Komenskega ulicah. Prvi letošnji roditeljski večer bo v soboto, dne 30. novembra, ob šestih s tem-le vspeoredom: 1. Pozdrav. — 2. Boj proti jetiki osobito z ozirom na našo mladino in na razmere v šolah. Predavatelj mestni zdravnik g. dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški. — 3. Posetne ure za starše. Predavatelj šolski vodja. Starši in vzgojitelji dobrodošli!

Izvenšolsko delovanje učiteljstva. „Notranjec“ piše: Zadnji čas z veseljem opažamo med slovenskim učiteljstvom živahen pokret v tem smislu, da se učiteljstvo v večji meri hoče posvetiti izvenšolskemu, in sicer pred vsem z a d r u ž n i š k e m u delovanju. Učiteljstvo, ki je v slabem gmotnem stanju je ponekod poprej izjavljalo, da noče izvenšolsko delati, dokler se mu položaja ne izboljša. Sedaj pa je prišlo do spoznanja, da se bo položaj izboljšal le, če bo reprezentiralo učiteljstvo kaj m o č i v javnosti, zato se mora žrtvovati in delati javno, da zadobi v narodu krepko zaslonbo in odločujočo besedo. — Na polju združništva je še mnogo ledine. Treba nam še novih malih posojilnic, treba nam še novih malih posojilnic, treba nam produktivnih zadrug in zadrug za nakup kmetijskih potrebščin. Tu bo za učiteljstvo delokroga dovolj. Njemu bo naloga ustanavljati, izbirati boljše inteligentnejše moči k združnemu vodstvenemu delu in jih izučiti. — Izvenšolsko delovanje učiteljstva bo simpatije, ki jih ta stan že itak uživa, p o s t o t e r i l o Zato upamo, da učiteljstvo, ki je letos v Radovljici na skupščini storilo tako lepe sklepe o izvenšolskem delu, ne zastane na začetku poti, ampak pogumno nadaljuje ter si izvojuje vodstvo našega ljudstva.“ — Tako bodi!

Netaktnost. Po prebitem usposobljenostnem izpitu smo se zbrali udeleženci tega izpita v restavraciji hotela „Južni kolo-dvor“. Na naše povabilo so nas počastili s svojo prisotnostjo tudi gg. prof. dr. Ilešič, prof. Dekleva in več ljubljanskih učiteljev, med katerimi so bili tudi voditelji naprednega učiteljstva. Zabava je bila neprisiljena, prav domača in prijetna toliko časa, dokler smo imeli povabljenih goste v svoji sredi. Ko so pa ti odšli je pa začel prav po nepotrebnem zabavljati znani „Protektionskind“ — ko se je že poprej najedel „liberalcev“ in „klerikalcev“ — na voditelje napredne učiteljske organizacije. Netaktno je, zabavljati na povabljenih goste in nemožato je zabavljati na tiste, ki niso prisotni, ker se ne morejo braniti. Ni moja naloga, da bi odvrčal napade na „liberalce“ in „klerikalce“, pač pa moram odločno protestirati, da se po gostilnah in kavarnah napadajo naši vrli in zaslužni voditelji. S takim postopanjem se izpodkopuje ugled učiteljskega stanu.

Eden v imenu mnogih.

Učiteljski krožek pri D. M. v Polju je imel pretečeni četrtek svoj prvi sestanek. Jako poučen je bil ogled papirne tvornice na Vevčah. Ravnateljstvu tvornice bodi izrečena zahvala. Le žal, da se sestanka ni udeležilo več tovarišic in tovarišev. Splošno je bilo mnenje, da so taki sestanki jako koristni. Saj se pri njih spoznavamo, se razgovarjamo o šoli, si potožimo svoje težnje ter vsaj časih nekoliko pozabimo vsakdanjost. Torej prihodnjič na snidenje — vsi! Drašček.

Razpisana je do dne 30. t. m. v trgu Vuzenici učiteljska služba. Šola je trirazredna v drugem plačilnem razredu. Učitelj ima postranski zaslužek na obrtni nadaljevalni šoli. Železniška postaja. Do sosednjega trga Mute je le četrt ure. Opozarjamo na to šolo slovenske učitelje.

Tovarišu Antonu Likozarju je izrekel dež. šol. svet svoje priznanje za popolnoma zadovoljive učne uspehe, ki jih je dosegel v težavnih razmerah na šoli na Rakovniku.

Šolski svetovalec Jurij Kaas. Dne 17. t. m. je umrl v Graecu šolski svetn. in bivši ravnatelj c. kr. učilišča v Mariboru v 75. letu. Ravnatelj je bil od 1879.—1890. in je deloval tudi kot okr. šol. nadzornik. Pri vstopu v pokoj je bil odlikovan z vit. križ. Franc Jožefovega reda. Bil je pošten Nемеc in jako priljubljen pri vseh nekdanjih učencih. N. v m. p.!

Učiteljstvo v Loškem potoku je priredilo dne 5. novembra prvi roditeljski večer. Z ozirom na prvo prireditve teh velevažnih večerov je bila udeležba prav povoljna. Ljudstvo je izvajanju tov. učitelja Gabriela Grilca z vso pozornostjo sledilo ter se končno tudi prav laskavo izreklo o podani temi: „Kako naj starši podpirajo učitelja pri njegovem trudapolnem delovanju.“ Izrekla se je želja, da naj bi učiteljstvo priredilo še več takih zanimivih večerov. Končno je tov. učitelj Josip Polanc kot otvoritelj tega večera še zaprosil zbrane roditelje, da naj bi se udeleževali predavanj redno in mnogoštevilno. Prihodnje predavanje: „O vzgoji deklic“ se je določilo za prihodnji mesec.

Angleži o Hrvatih. Angleška svetovna lista „Times“ in „Standard“ sta objavila članke o borbi hrvaških delegatov v Budimpešti proti madjarskemu nasilju, katero poslednje obsojata

najodločneje. Madjare je, kakor znano, zaradi krutega nasilja proti drugim narodom najodločneje obsodil tudi slavni pesnik Bjernson.

Lekarno Piccoli priporočamo učiteljstvu. Več glej inserat!

Oglasi družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, vzbujajo čimdalje večjo pozornost. Tako postaja naša šolska družba boljbolj znana slovenskemu občinstvu, sama pa si pridobiva novih prijateljev in gmotnih virov, da more tem uspešneje delovati v dosego plemenitih svojih namenov. Rojaki! Družba sv. Cirila in Metoda je vseslovenska družba, uvažujemo vsi njeno korist, podpirajmo jo vsak po svojih močeh. Družbine publikacije naj ne bodo glas vpijočega v puščavi! — Oglasilo se je že večje število rodoljubov z zagotovilom, da bodo pošiljali družbi sv. Cirila in Metoda do preklica redno mesečno 1 K. Tozadevne nabiralne pole so že v tisku in se bodo kmalu razposlale širom domovine. Nadejamo se, da ga ni na Slovenskem zavednega rodoljuba, čegar ime bi ne bilo zapisano na teh nabiralnih polah.

Družbe sv. Cirila in Metoda 186. vodstvena seja se je vršila dne 6. novembra; prisotni so bili: prvomestnik Senekovič, odborniki: Svetec, Hudovernik, dr. Svetina, Črnagoj, dr. Novak, Pahernik, Vrhovnik, dr. Žerjav; odsotnost je opravičil dr. Merhar. Prvomestnik poroča o novoustanovljeni podružnici družbenega tržaškega šolstva v notranjem delu Trsta, za katero šolo se je nanovo imenoval učiteljem g. Rudolf Reja. Ustanovitev družbene šole v Korminu je zagotovljena, ker je trgovsko obrtna zadruga v Gorici v tem kraju kupila poslopje, v katerem bodo na razpolago prostori za slovensko šolo. Nato poroča odbornik Hudovernik o zadevah družbenega mila. Dogovori glede razdružbe obstoječih pogodb za družbeno milo so v tiru, na kar bo mogoče stopiti v zvezo s samo narodnima tvrdkama, ki proizvajata milo. O poročilu dr. Žerjava se sprejme predlog, da se družbenega založnika vžigalic gosp. I. Perdana naprosi, da založi novo obliko škatljic, takozvani športni format, ki naj bi se prodajal po 4 h; od teh 4 h bi 2 h pripadla poleg običajnega založnikovega doneska, čista družbi sv. Cirila in Metoda. Sprejme se predlog, da se podele gospodom prodajalcem večji popusti. Na podlagi načrta gosp. c. kr. nadinženirja Hilberta poroča odbornik Hudovernik o nujno potrebnih zgradbenih preuredbah na Muti. Definitivno se sklene otvoriti s pomladjo mešano dvorazrednico na Muti; dalje se naroči odborniku Paherniku, da pod svojim nadzorstvom izvede nujno potrebne preuredbe na družbenih poslopih ter konečno tudi dovoli novoustanovljeni narodni posojilnici brezplačni prostor v družbini grajsini na Muti. Nadalje se je vršil pogovor o poljudnem listu za Slovence na štajerski periferiji. Nato se je sklenilo, da začne družba z novim letom izdajati svoje glasilo. Končno se je še vršil daljni razgovor o družbenem šolstvu v Trstu. Po rešitvi nekaterih tekočih zadev je prvomestnik zaključil sejo.

Narodni kolek Družbe sv. Cirila in Metoda se uporablja na razne načine, kakor nam piše v zadnji številki „Učit. Tovariš“. Naj bi ne bilo zavedne korporacije in zavednega Slovenca, ki bi ne uporabljal narodnega kolka. — Učiteljski stan pa koristi naši šolski družbi še lahko na sledeči način. — Tovariši in tovarišice, skrbimo, da prilepijo naši učenci narodni kolek na šolske zvezke! — Pomen družbe se jim pojasni lahko, zlasti v višjih oddelkih, v zgodovinski uri ali ob drugi priliki. Seveda naj se ne sili k temu nobenega otroka v nakup narodnega kolka; kupi naj le tisti, ki more. Učenci to prav radi store in imovitejši tekmujejo med seboj, kateri bo imel več kolkov na zvezkih. Kolke naj prilepijo otroci sami na ovitke šolskih zvezkov ali pa naj jim stori to učitelj. Tako sem nabral v dveh mesecih pri 50 otrokih 2 K. Koncem leta jih naberem najmanj 3 ali 4 K. Če store tako vse slovenske šole, bi to neslo družbi nekaj lepih tisočakov. — Tovariši, storimo to majhno delce v veliko korist naši prepotrebni šolski družbi. —k.

Stensko začetnico, ki jo je sestavil A. Mešiček, je založil Anton Umek v Brežicah. Ker ta začetnica dobro služi pri prvem pouku v čitanju, zato jo učiteljstvu toplo priporočamo. Upati je, da bode zaloga kmalu pošla, novo pa se pred prih.

šol. letom ne bode založila; zato se naj podviza, kdor si jo hoče naročiti. Dobi se le pri založniku A. Umeku v Brežicah ob Savi.

Razgled po šolskem svetu.

— **Organizacija učiteljstva na Bavarskem.** Bavarsko učiteljstvo je združeno v svojem centralnem učit. društvu, ki je član vsenemške učiteljske zveze in šteje 18.338 udov, in sicer 13.319 pravih (12.000 aktivnih učiteljev, 1084 upokojenih učiteljev in 325 učit. praktikantov). Njih glasilo „Bayerische Lehrerzeitung“ je tednik in se tiska v 12.737 izvodih, velja pa vseletno 1 K 80 h. Štupno imetje znaša 1,527.547 mark. V letu 1906. se je izdalo 84.244 mark podpore. Društveni predsednik je nadučitelj in deželni poslanec I. B. Schubert. — Na Bavarskem imajo tudi takozvano „Katoliško društvo učiteljev in učiteljic“, ki šteje 316 članov. Če so to same učne osebe, se ne ve, ker se sramuje vsakdo pokazati svojo pravo barvo.

—g—

— **Letošnje šolsko leto** se vrši deželna učiteljska skupščina, in sicer v Pragi.

— **62 let učitelj.** 24. septembra t. l. je praznoval učitelj na Dunaju, XX. okraj, Wintergasse 34, Mihael Rippl svojo 62 letnico, kar slušbuje kot ljudskošolski učitelj. Prvo službo je nastopil 24. septembra 1845. l. v Mannswörthu na Dolenjem Avstrijskem, imel je prosto hrano, prosto stanovanje, biro in 10 glđ. doklade.

—a

— **Učiteljska zveza v Nemčiji** šteje sedaj 3031 društev s 111.905 člani.

—a

Raznoterosti.

× **Kje se je pričela ruska revolucija?** „Varšavski Dnevnik“ piše, da so prvi pričeli revolucionarno gibanje revolucionarci v Privislinskem in Pribaltiškem kraju. Vse rusko gibanje za osvobodjenje je šlo od zapada proti vztoku. V baltiški pokrajini so tudi najprej pričeli s plenjenjem blagajnic, z atentati, napadi na vlake in denarne zavode, ki jih izvršujejo sedaj revolucionarji. V Privislinu je bila oropana prva banka, in na postaji „Rogov“ je bil izvršen prvi atentat na vlak. V baltiških pokrajinah je treba iskati tudi začetek razdejevanja vladnih uradov in sežiganja spisov in važnih dokumentov. Z baltiške obali se je širilo revolucionarno gibanje na vztok, v čisto ruske gubernije vse do Črnega morja. V Privislinu so bili tudi prvi poizkusi za reševanje kaznjencev iz ječ. Prvi delavski štrajk je bil v mestu Varšava in štrajkali so kočijaži. Vse te vrste revolucionarnega gibanja so doživela do danes skoro vsa ruska mesta.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 3465.

Kranjsko.

(171) 1

Na petrazredni deški ljudski šoli v Ribnici se razpisuje učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj predlagajo do 18. decembra 1907.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 14. novembra 1907.

Št. 3466.

(172) 1

Na štirirazredni ljudski šoli v Sodražici se razpisuje učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj predlagajo do 18. decembra 1907.

Prosilci, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Kočevju, dne 14. novembra 1907.

Št. 3464.

(173) 1

Na petrazredni ljudski šoli v Loškem Potoku se razpisuje učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj predlagajo do 18. decembra 1907.

Prosilci, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 14. novembra 1907.

Št. 2866.

(174) 1

Na enorazredni ljudski šoli v Zagradcu se razpisuje učno mesto v stalno nameščenje.

Zadostno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do 10. decembra 1907.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dne 15. novembra 1907.

Št. 2544.

(175) 1

V Krškem okraju se razpisuje s tem voditeljsko in učno mesto na enorazrednici v Hrovaškem brodu v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do dne 25. decembra 1907.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 18. novembra 1907.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca vinotoka 1907 K 131.408,52.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo oglase v našem listu!

Narodna knjigarna

161 52-3

v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3

združena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učitelstvu za dobavljenje vseh

knjig in časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

Naprednemu in zavednemu učitelstvu!

Vsakdo bodi naročnik „Zavezinih“ listov, ki so:

Učiteljski Tovariš

Popotnik

Zvonček

Domače ognjišče.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka

(20) 26-23

V PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kavciji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339 88
Zavarovalnine	8.090.621 62
Izplačane škode in kapitali l. 1905	4.361.283 89
Rezervne in poroštvne zaloge	34.791.584 99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391 24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781 48
Izplačana dividenda členom življenjskih oddelkov l. 1905	206.296 40
V vsem pa doslej	1.606.893 21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509 80
V 37letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383 75

Vsa pojasnila daje

Generalni zastop banke „Slavije“

v Ljubljani,

Gospoške ulice št. 12.

Učni načrti

v obeh jezikih
za ljudske šole
vseh kategorij na
Kranjskem

izvod po 50 h za enorazrednice in dvorazrednice; za trirazrednice do osemrazrednice po 60 h, po pošti 5 h več. Prodaja (6) 12-12

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani, Gradišče šte. 4.

Panorama kosmorama

Dvorski trg šte. 3 (pod „Narodno kavarno“).

Od 24. novembra do vštetelega 30. novembra 1907: 138 8

Cesarski manevri na Koroškem l. 1907.

Filip Fajdiga

Ljubljana,

Sv. Petra cesta šte. 19

priporoča 136 14—9

častitemu učiteljstvu svojo

veliko zalogo

pohištva v vseh slogih.

Izdeluje tudi po naročilu.

Delo solidno in trpežno.

* * * Cene nizke. * * *

Fr. Stupica v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1 in Valvazorjev trg št. 6

priporoča svojo zalogo najbolje priznanih

slamareznic, mlatilnic, vratil, čistilnic, strojev za košnjo in obračanje sena.

Kmetovalci, ki rabijo pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnice, pluge in brane, peči, štedilnike in poljedelsko orodje, so zagotovljeni najboljše postrežbe. Mlekarnam se priporočajo izvrstni posnemalniki in trpežne ročke za prenašanje in prevažanje mleka, traverze, železniške šine, vedno svež cement, strešna lepenka, štorja za stropo, pločevina, nagrobni križi ter vse ključavničarsko, kovaško, kleparsko, stavbinsko, zidarsko, tesarsko in mizarsko orodje vedno v zalogi. (149) 26—3

VERONIKA KENDA

v Ljubljani na Dunajski cesti šte. 20

priporoča p. n. krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom in učiteljstvu svojo veliko 118 52 12

zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbiro peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Glavna zaloga Jos. Petričevih zvezkov.

Postrežba točna in solidna.

Kaj podeli kavi lepo barvo in prijeten okus?

„Zvezdna“ in „Ciril-Methodova“

kavina primes.

Kupovalke teh izdelkov dobivajo od Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani brezplačno mesečnik „Slovenska Gospodinja“. (150) 26—3

Pri nakupu oblačilnega blaga naj se ozira na narodno trgovino (2) 12—12

ČEŠNIK & MILAVEC

LJUBLJANA • (pri Češniku) Lingarjeve ulice

Velika zaloga sukna in kamgarna za moške obleke. Najnovejše vrste modnega volnenega, svilnatega in perilnega blaga za dame.

Velika izbira preprog, zaves, odej itd.

Cene nizke in strogo solidna postrežba.

P. n. učiteljstvu dam pri nakupu 5% odbitka za učiteljski konvikt.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju, Rotovška ulica 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo itd. — Knjige v vseh velikostih, črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali polusnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

— Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank. —

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli, citre, kitare in tamburice. — Štambilje, pečatniki, vignete (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršuje se v najkrajšem času. — Dopisnice, umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprostejše do najfinejše. — Albumi za slike, dopisnice in poezije. — Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. — Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. — Priznано dobro blago. — Solidna in točna postrežba. 140 52—8

**Hočete kupiti
ceno in dobro pravobarveno blago?**

Mána Jirsová, soproga učiteljeva
imejiteljica tkalnice v Novém Hrádku nad Metnji, Češko
prodaja kanefasa, sefir, damast, platno, oxford, krizete, bar-
het, brisače, žepne rute, prte, serviete itd. 11213-13
Naročite in prepričali se bode, da Vas Slovanka bratski postreže.
Svoji k svojim! Vzorci franko.

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernove ulice 9

priporočata v veliki izberi po najnižji ceni
obleke za gospode in dečke, površ-
nike za gospode in dečke, obleke za
otroke, žakete za dame, paleta za
dame, plašče za deklice itd. itd.

Nepremočljive pelerine iz lodna ali velblodje dlake
(Kamelhaar) v vseh velikostih. — Gg. učiteljem
in učiteljicam popust za „Učiteljski konvikt“.

C. in kr. dvorni založnik in papežev dvorni založnik
odlikovani lekarnar

Gabrijel Piccoli

v Ljubljani

lekarna „pri angelju“, Dunajska cesta

priporoča sledeče izkušene izdelke:

Želodčna odvajalna tinktura krepča želodec, vzbuja slast
ter pospešuje prebavo in odprtje telesa 1 steklenica 20 h.
— **Železnato vino** krepča malokrvne in nervozne osebe
ter bledične in slabotne otroke. Polliterska steklenica 2 K.
— **Salmijakove pastile** olajšujejo hripavost, razkrajajo sliz.
1 škatljica 20 h. — **Malinčev sok**, izboren naraven iz-
delek. Pomešan z vodo da za zdrave in bolne prijetno,
žejo gasečo in zdravo pijačo. 1 kg steklenica K 1.50. —
Antirrhemon (cvet proti trganju) je najboljšo sredstvo
zoper reumatične boli. Bolni udje odrgnejo se s tem
trikrat na dan. 1 steklenica 50 h.

Na razpolago je mnogo zahvalnih pisem. Ceniki se raz-
pošiljajo brezplačno in franko. 170 26—1

Naročila se izvršujejo točno po povzetju.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovrat-
niki, čipke, vložki, svilnate vezanine.
**Jabots, Fichus, damski ovrat-
niki in kravate.**
Svilnati in baržunasti trakovi.
Pozamentarija, porte in žnore, rezice, kre-
pince in žnore za tapetnike.
Krepi in flori za žalovanje.
Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.
Šerpe
iz svile, čipk in volne.
Nogavice za dame, dekleta in otroke.
Jopice, hlačke, otročje perilo in
odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne
podloge iz kavčuka.
Sukancee za šivanje, pletenje in vezenje.
Gumbi in različne igle.
Različne podloge in potrebšćine za kro-
jače in šivilje.
Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.
Pajčolani za neveste, mirtovi vencí.
Damsko perilo, spodnja krila, predpas-
niki in kopalne obleke.
Modrei in potrebšćine za modrece.
Glace-rokavice in rokavice za uniformi-
rančee, pletene, letne in zimske rokavice.
Kopalno perilo, dišave, mlo in ustna voda.
Kračee za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovrat-
niki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.
**Pravo Jagrovo normalno perilo,
trikot-srajce, jopice in hlače.**
Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice
in sport-pasovi
Nogavice, naramnice, odeje in blazine
za potovanje.
Kravate, gumbi za manšete.
Za lovec: telovniki, nogavice, rokavice,
dokolenice.
Ogrevalci za kolena, meće, prsi, hrbet,
trebuh in glavo.
Nahrbtniki, ovratniki, robci.
Narodni trakovi in zastave, narodne
čepice, torbice in drugi domači narodni
izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za
Razpošiljam po poštnem povzetju
za 12 K 50 vin.
**krasno, dobro in
moderno opravo**
katera obstoji iz sledečih predmetov:
Fina bela ali barvasta srajca št. . . . ?
Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca.
1 ovratnik po želji. Krasna kravata.
1 par trpežnih nogavilo. Močna brisalica.
Izvsstne naramnice. 3 dobre žepne rute.
Vse v škatlji lepo aranžirano.
Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne
žugajalo, vrnem denar nazaj. 10

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

(19) 34

Žirovnikove „Narodne pesmi za šolsko mladino“

(96) 23—17

se dobe edino v

„Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani.

Izvod stane 20 h, s poštnino 3 h več.

ANTON ŠARC Ljubljana Sv. Petra cesta 8

Špecialna trgovina za opreme nevest. Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd. 119 52 11

Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled.

Strogo solidno blago. Švicarske vezenine. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica, Kolodvorske ulice št. 8.

Angleško skladišče oblek Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja zaloga in izbira oblek za gospode in dečke, športnih oblek, površnikov, dežnih plaščev in zimskih sukenj.

Obleke in površniki, kakor tudi damski kostumi se izdelujejo po meri in najnovejšem kroju.

Na zahtevanje se pošilja na izbiro tudi brez povzetja.

V zalogi so vedno najmodernejše damske obleke.

Jako nizke cene. **O. Bernatovič.**

142 52—8

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—46 tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice števil. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznано najboljši, črni, medli

lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporočata v veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno (1) 52—46

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno leta 1832.

Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznано najboljšo

prodaja (16) 50—44

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

v Ljubljani.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštnine prosto.